

LAW

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.28>

OGRANICZENIE MAJĄTKOWYCH PRAW AUTORSKICH W INTERNECIE

Yulian Akulov*aspirant Katedry Własności Intelektualnej**Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego imienia Tarasa Szewczenki (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-6710-140X

julianakulov@gmail.com

Adnotacja. W artykule zbadano podstawy prawne ograniczenia majątkowych praw autorskich w Internecie zgodnie z prawem poszczególnych krajów zagranicznych. Wspólne dla różnych podejść przy określaniu ograniczeń praw autorskich jest: z reguły nie cała praca, ale jej część podlega użyciu. Wyjątkami mogą być dzieła, które z natury nie zawsze mogą być częściowo wykorzystane bez utraty istoty i integralności (np. dzieło fotograficzne, mały rysunek itp.); takie zastosowanie ma charakter niekomercyjny (sfera naukowa, edukacyjna, demonstracja podczas procesu sądowego itp.).

Należy zauważyć, że ustanowienie nowych zasad wykorzystania wyników działalności twórczej w Internecie następuje poprzez poszukiwanie kompromisowych rozwiązań w warunkach jednoczesnego połączenia przeciwstawnych zjawisk, a mianowicie: ustanowienie surowych ograniczeń w korzystaniu z dzieł w sieci i zwiększenie odpowiedzialności za rozpowszechnianie pirackich treści z jednej strony oraz rozszerzenie sposobów i możliwości swobodnego korzystania z dzieł, jako niezbywalnego prawa do wolności informacji, rozwoju kulturowego i innowacji, które są rozpowszechniane na płaszczyźnie praktycznej.

Słowa kluczowe: majątkowe prawa autorskie, ograniczenie praw, społeczeństwo informacyjne, swobodne korzystanie z dzieł, światowa sieć internetowa.

COPYRIGHT RESTRICTIONS ON THE INTERNET

Yulian Akulov*Postgraduate Student at the Department of Intellectual Property**Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-6710-140X

julianakulov@gmail.com

Abstract. The article examines the legal principles of limiting property copyrights on the Internet according to the legislation of certain foreign countries. Common to different approaches in defining copyright restrictions is: as a rule, not the entire work, but a part of it, is subject to use. Exceptions may be works that by their nature cannot always be partially used without losing their essence and integrity; such use is non-commercial.

The article states that the establishment of new rules for the use of the results of creative activity on the Internet is carried out by finding compromise solutions in the conditions of the simultaneous combination of opposite phenomena, namely: the establishment of strict restrictions on the use of works on the network and the strengthening of responsibility for the distribution of pirated content on the one hand, and the expansion of methods and the possibilities of free use of works, as an inherent right to freedom of information, cultural development and innovative activity, which are spread in the practical plane.

Key words: copyright property rights, rights restrictions, information society, free use of works, World Wide Web.

ОБМЕЖЕННЯ МАЙНОВИХ АВТОРСЬКИХ ПРАВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Юліан Акулов*аспірант кафедри інтелектуальної власності**Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-6710-140X

julianakulov@gmail.com

Анотація. У статті досліджено правові засади обмеження майнових авторських прав в мережі Інтернет за законодавством окремих зарубіжних країн. Спільним для різних підходів при визначенні обмежень авторських прав є: використанню підлягає як правило не весь твір, а його частина. Виключення можуть складати твори, які за своєю суттю не завжди можуть бути частково використані без втрати сутності та цілісності (наприклад фотогра-

фічний твір, невеликий малюнок тощо); таке використання має некомерційний характер (наукова, освітня сфера, демонстрація під час судового провадження тощо).

Зазначено, що встановлення нових правил використання результатів творчої діяльності в мережі Інтернет відбувається шляхом пошуку компромісних рішень в умовах одночасного поєднання протилежних явищ, а саме: встановлення жорстких обмежень щодо використання творів в мережі та посилення відповідальності за поширення піратського контенту з однієї сторони, та розширення способів і можливостей вільного використання творів, як невід'ємного права на свободу інформації, культурного розвитку та інноваційної діяльності, які поширюються в практичній площині.

Ключові слова: авторські майнові права, обмеження прав, інформаційне суспільство, вільне використання творів, Всесвітня мережа Інтернет.

Сучасне інформаційне суспільство не можливо уявити без вільного обміну інформацією, її створення, поширення серед широкого загалу. Науково-технічний та технологічний розвиток кардинально змінили умови обміну інформацією, що в свою чергу здійснило незворотній вплив на всі сфери суспільного життя. Не становить виключення й сфера авторського права.

Виступаючи результатом інтелектуальної діяльності, сучасні технологічні досягнення сприяють розвитку творчої діяльності, починаючи від створення нових творів до їх обнародування та поширення. В свою чергу це створює суттєві виклики для існуючої системи правової охорони та захисту результатів творчої діяльності. В умовах, коли твір за лічені секунди може поширюватись серед мільйонів користувачів, а на його вилучення з незаконного обігу потрібні суттєві не лише часові, а й фінансові витрати, усталені підходи до визначення умов правомірного використання творів та сфери дії авторської монополії потребують кардинального перегляду та розробки нових підходів в умовах інформаційного суспільства.

Регулювання відносин в мережі Інтернет, в тому числі й щодо свободи використання об'єктів авторського права в практиці різних країн залежить від декількох факторів, серед яких:

по-перше, культурні цінності та традиційні інститути в країні. При цьому під традиційними інститутами мають на увазі традиційні засоби масової інформації, які в тому числі виступають з позицією щодо «ризиків» та «небезпек» користування мережею Інтернет;

по-друге, це легкість з якою можуть прийматись законодавчі акти щодо регулювання відносин в різних сферах суспільного життя;

по-третє, конституційні гарантії реалізації права на свободу слова та комунікацій від чого залежить можливість подальшого законодавчого регулювання та конкретизації (Brain Fitzgerald, Fuping Gao, Damien O'Brien, Sampung Xiaoxiang SHI Copyright law, digital content and the Internet in the Asia-Pacific. SYDNEY UNIVERSITY PRESS. 2008).

Свобода інформаційного обміну обумовлює необхідність та практичну важливість нових підходів до визначення умов використання творів в мережі Інтернет, можливих обмежень авторських прав з метою досягнення балансу між інтересами творців та користувачів результатів творчої діяльності.

Питання захисту авторських прав в мережі Інтернет, пошуку оптимальних умов поширення творів в мережі, які б задовольняли і творців і користувачів, були предметом досліджень зокрема: Г. Грігор'янц, А. Кодинця, Р. Римарчук, Г. Римарчук, О. Кохановської, О.І. Харитонові, Р.Б. Шишки.

Разом з тим актуальним на сьогодні лишається проведення подальших досліджень сутності та меж обмеження майнових авторських прав в мережі Інтернет.

Метою статті є на підставі аналізу законодавства окремих зарубіжних країн визначити сучасні підходи до обмеження майнових прав в мережі Інтернет.

Інтернет як засіб масової комунікації все більше впливає на формування світобачення суспільства, формує нові стереотипи суспільної свідомості, управляє масовою свідомістю, роблячи це на індивідуальному рівні. Інтернет як засіб масової комунікації має багато переваг: це й численні форми зворотного зв'язку – гостьові книги, форуми, конференції, які дають читачу можливість брати участь у виробництві інформаційного продукту і «розмивають» межу між автором і читачем. У подальшому Інтернет відіграватиме все більш значиму роль у формуванні соціальної свідомості нових поколінь світового співтовариства (Штанько В.І., Бордюгова Т.Г. Інформаційне суспільство: соціальнофілософські проблеми становлення: Навч. посібник – Харків: ХНУРЕ, 2012).

В умовах сьогодення особливо гостро постає питання щодо збалансування інтересів творців та користувачів, які наголошують на невідповідності існуючого порядку використання творів, який не адаптовано до відносин, що виникають у Всесвітній мережі Інтернет. Пошук оптимальної моделі регулювання відносин у мережі Інтернет обумовив формування різних доктринальних підходів щодо меж та обмежень свободи в мережі як базової категорії, яка впливає на обсяг прав та умови їх реалізації всіх учасників Інтернет спільноти.

На важливості збалансованого підходу до забезпечення прав та інтересів творців та користувачів результатів творчої діяльності наголошено в Директиві Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві. Зокрема закріплено, що необхідно забезпечити справедливий баланс прав та інтересів між різними категоріями правоволодільців, а також між різними категоріями правоволодільців і користувачів охоронюваного об'єкта. У світлі нового електронного середовища необхідно переглянути існуючі винятки та обмеження прав, встановлені державами-членами. Існуючі відмінності у винятках та обмеженнях окремих дій,

що потребують схвалення, мають безпосередній негативний вплив на функціонування внутрішнього ринку авторського права і суміжних прав. Такі відмінності цілком можуть стати помітнішими у зв'язку з подальшим розвитком транскордонного використання творів та транскордонної діяльності (Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві).

Основною проблемою є ставлення більшості користувачів Інтернету за принципом «якщо в Інтернеті, то безкоштовно». Ідея створення мережі Інтернет, «віртуального світу», яка масово підтримана її користувачами та ґрунтується на наявних технологіях полягала у відстоюванні аргументу «Інформація має бути безкоштовною», а Інтернет є спільним публічним ресурсом. Ця думка суперечить аргументації юристів та «реального світу», відповідно до якого «інтелектуальна власність має бути дуже захищеною» (Pedro Remoaldo Copyright Infringement, Law and Borders on the Internet. June 1998).

Загалом з січня 2021 року по вересень 2021 року було здійснено 132 мільярди відвідувань піратських веб-сайтів. Найбільшими піратськими галузями були телебачення (67 мільярдів відвідувань), видавництво (30 мільярдів відвідувань), кіно (загальна кількість відвідувань 14,5 мільярдів), музика (10,8 мільярда відвідувань) та програмне забезпечення, яке включає відеоігри та сучасне програмне забезпечення для ПК (8,9 мільярдів). До найбільших відвідувань піратських веб-сайтів минулого року увійшли у глобальному масштабі США (13,5 мільярдів), Індія (6,5 мільярдів), Китай (5,9 мільярда) і Бразилія (4,5 мільярда) (Akamai Research Reveals Extensive Global Piracy Demand, Industry and Regional Trends Cambridge, MA USA. January 26, 2022).

Серед інших чинників однією з причин високого рівня порушення прав інтелектуальної власності в мережі є недостатній рівень доступності легального контенту. Поступове формування культури використання результатів творчої діяльності зі створенням умов для використання творів на законних засадах в цілому призводить до зниження порушень прав творців та їх правонаступників. Крім за те це також підкреслює важливість пошуку нових підходів до надання доступу до результатів творчої діяльності в мережі Інтернет, оскільки проходження складних процедур отримання дозволу від правоволодільців створює перешкоди для діяльності піратських сайтів з відкритим доступом.

Важливе значення має пошук певних консенсусів та пропозиції продукції відповідно до категорії споживача. На прикладі програмного забезпечення можливо побачити як змінювався ринок та які корисні підходи впроваджено в практичній площині. Такий підхід як «аматор-професіонал» полягає в тому, що розробником пропонується різне за функціональними можливостями та характеристиками програмне забезпечення для різних категорій користувачів, що обумовлює його вартість від безкоштовного до дорогого. Це дозволяє кожному користувачеві обрати необхідну пропозицію відповідно до потреб та фінансових можливостей. Крім того, для ознайомлення користувачів з продукцією чимало розробників надають можливість використовувати програмне забезпечення протягом певного періоду або певної кількості спроб на безкоштовних засадах.

Важливе значення також має локальне регулювання відносин у мережі Інтернет та формування політики веб-сайтів з встановленням чітких правил збору, обробки, поширення інформаційних продуктів та забезпечення їх конфіденційності у випадку потреби.

Кожен сайт повинен містити розділ, який визначає основні політики, положення та умови – правила, за якими працює веб-сайт. Хоча це не вимагається законом, суди часто розглядають положення та умови веб-сайту, щоб визначити, який тип договірної угоди існує з користувачами у разі виникнення юридичного спору. Добре складений набір положень та умов дає користувачам знати, що дозволено, а що заборонено на відповідному веб-сайті.

Для того, щоб визначити умови використання творів в мережі Інтернет, які б не порушували права та інтереси творців з однієї сторони, та спростили доступ користувачів до результатів творчої діяльності, сприяли обміну інформацією, в практиці зарубіжних країн розробляються та впроваджуються нові принципи та правила.

Одним з таких принципів використання творів в мережі Інтернет є принцип fair use, який в українському законодавстві не визначений, натомість закріплений у законодавстві США. Однак, він підлягає застосуванню в Україні у певних випадках. Так, якщо українські користувачі поширюють свій контент на Youtube, то і для них діє принцип добросовісного використання. Це тому, що платформа юридично зареєстрована в США і на її користувачів поширюється дія американського законодавства, зокрема Закону про авторське право в цифрову епоху (Digital Millennium Copyright Act). Те саме стосується ресурсів, зареєстрованих в таких доменних зонах як info, com, org (Top 5 Fair Use Myths on Social Media).

«Fair use» або «вільне використання» творів передбачає випадки, в яких результати творчої діяльності можуть використовуватись без отримання згоди від правовласника однак за умови обов'язкового дотримання авторських майнових та немайнових прав. Доктрина вільного використання перебуває в процесі формування, що обумовлено змінами у науково-технічній сфері та світі технологій, які чинять суттєвий вплив на сферу інтелектуальної власності.

Відповідно до законодавства Нідерландів платформи, які розповсюджують створений користувачами контент, такий як зображення, музика та відео в Інтернеті, повинні отримувати дозвіл від власників прав на контент, захищений авторським правом, і принаймні частково розділити з власниками прав дохід, отриманий від реклами; відфільтрувати вміст, який порушує авторські права, на який не було отримано дозволу,

та видалити контент, що порушує права. При цьому за потреби дозволити своїм користувачам оскаржити незаконне видалення контенту (Copyright. Netherlands Enterprise Agency).

Парламент Іспанії 15 лютого 2011 року прийняв Ley de Economía Sostenible (Закон про сталу економіку). Серед багатьох інших питань цей закон містить деякі дуже суперечливі положення про внесення змін до трьох наступних актів, а саме: до Закону про послуги інформаційного суспільства, Закону про інтелектуальну власність та Закону про адміністративну юрисдикцію. Ці положення стосуються, зокрема, порушення авторських прав і отримали назву Ley Sinde («Sinde act»). Положення Закону направлено на встановлення прискорених процедур блокування або закриття веб-сайтів, що надають незаконний доступ до захищеного авторським правом контенту. Відповідно до Закону передбачено створення Комісії з питань інтелектуальної власності при Міністерстві культури, яка відповідає за захист прав інтелектуальної власності. З цією метою вводиться процедура, за допомогою якої правовласник може звернутися до Комісії з інтелектуальної власності щодо веб-сайту, який, ймовірно, порушує авторські права. Правовласник може напряму попросити хостингову компанію видалити інформацію, яка порушує авторські права на контент (Francisco Javier Cabrera Blázquez «The Sinde act»/ 04.03.2011).

Одним із найбільш суперечливих законопроектів щодо врегулювання відносин у сфері протидії піратству в мережі Інтернет розроблено в США. Stop Online Piracy Act (SOPA) – законопроект, спрямований на боротьбу з порушенням авторських прав шляхом обмеження доступу до сайтів, які розміщують або сприяють торгівлі піратським контентом. Особлива складність у сфері боротьби з піратськими сайтами полягає в їх належності різним країнам. Мета SOPA полягала в тому, щоб перекрити доступ до піратських сайтів, вимагаючи від американських пошукових систем, рекламних мереж та інших провайдерів припинити свої послуги для таких сайтів. Це означає, що такі сайти, як Google, не відображатимуть позначені сайти у своїх результатах пошуку, а платіжні системи, такі як eBay (EBAY, Fortune 500) PayPal, не зможуть переказати їм кошти (Julianne Peritone SOPA explained: What it is and why it matters January 20, 2012).

Законопроект SOPA через його жорсткі процедури впливу на порушників авторських прав отримав негативні відгуки від найбільш відомих та впливових діячів мережі Інтернет. Лист про не підтримку законопроекту та його можливі ризики для добросовісних користувачів мережі, так само як і можливі ризики для розвитку економіки та Інтернет-індустрії через встановлені обмеження підписали зокрема eBay Inc., Facebook Inc., Google Inc., LinkedIn Corporation, Mozilla Corp., Twitter, Inc., Yahoo! Inc., Zynga Game Network (Leading tech companies oppose SOPA. November 15, 2011).

Доволі жорсткі процедури протидії порушенню авторських прав в мережі запроваджено в Австралії з прийняттям Закону про внесення змін до законодавства про авторське право в 2015 році та змінами 2018 року. Положення Закону спрямовано на боротьбу з сайтами, основною метою яких є порушення авторських прав або «сприяння» їх порушенню. При цьому визначення категорії «сприяння» в законодавчому акті відсутнє (Malcolm Jeremy User betrayed as Australia adopts a copyright censorship regime. 23 June.2015).

Спільним для різних підходів при визначенні обмежень авторських прав є:

використанню підлягає як правило не весь твір, а його частина. Виключення можуть складати твори, які за своєю суттю не завжди можуть бути частково використані без втрати сутності та цілісності (наприклад фотографічний твір, невеликий малюнок тощо);

таке використання має некомерційний характер (наукова, освітня сфера, демонстрація під час судового провадження тощо).

Щодо регулювання відносин вільного використання творів в мережі Інтернет за законодавством України слід відзначити, що в Законі України «Про авторське право і суміжні права» в 2017 році закріплено окремі положення, спрямовані на визначення правових засад використання творів в мережі. Зокрема закріплено визначення таких категорій, як «веб-сайт», «власник веб-сторінки», «електронна (цифрова) інформація», «обліковий запис», а також визначено порядок припинення порушень авторського права з використанням мережі Інтернет (ст.52¹).

Доступність творів в мережі Інтернет призвела до формування усталеної але хибної позиції мільйонів користувачів щодо вільного їх використання без погодження з автором та виплати винагороди. Попри вказівки на те, що розміщені твори та інформація охороняється авторським правом, а її копіювання можливе лише за умови посилання на відповідний сайт, незаконне копіювання та поширення на інших інформаційних платформах є поширеною практикою. Сайти, на яких розміщено музичні, мультимедійні твори налічують тисячі, внаслідок чого правоволодільцям завдаються чисельні збитки. При цьому боротьба за законний контент фактично йде двома шляхами: прагненням становити більш суворі умови розміщення творів в мережі Інтернет та зробити більш жорсткими наслідки для порушників; з іншої навпаки правомірне використання творів пропонується підвищувати через спрощення його доступності та розширення меж вільного використання творів.

Таким чином, підсумовуючи дослідження обмеження авторських прав в мережі Інтернет слід зазначити таке.

Встановлення нових правил використання результатів творчої діяльності в інформаційному суспільстві відбувається шляхом пошуку компромісних рішень в умовах одночасного поєднання протилежних явищ – встановлення жорстких обмежень щодо використання творів в мережі Інтернет та посилення відповідальності за поширення піратського контенту з однієї сторони, та розширення способів і можливостей вільного використання творів, як невід’ємного права на свободу інформації, культурного розвитку та інноваційної діяльності, які поширюються в практичній площині.

Формування сучасного інформаційного простору без результатів творчої діяльності є неможливим ні з практичної, ні з сутнісної точок зору, тому вкрай важливо в умовах визначення правових та організаційних засад поширення творів в мережі Інтернет дотримуватись балансу інтересів як праволодильців, так і користувачів.

Інформаційна свобода складовою якої є свобода творчості та її обмеження обумовлена такими чинниками:

Науко-технічний – технологічні можливості щодо створення, поширення та обміну інформацією.

Законодавчий – визначення правових засад регулювання відносин у сфері обміну інформацією;

Соціально-політичний – який визначає межі та обмеження у сфері обігу інформації, творчої діяльності, діяльності ЗМІ тощо.

Обмеження авторських прав в мережі Інтернет – це сукупність законодавчо визначених правил та умов, які передбачають вільне використання творів в мережі Інтернет та з використанням технологічних пристроїв, які дозволяють створювати, поширювати твори в цифровій, електронній формі, що обумовлені зміною форми вираження творів (появою цифрової форми створення або вираження існуючих творів), а також зміною способів та можливостей використання результатів творчої діяльності.

Список використаних джерел:

1. Brain Fitzgerald, Fuping Gao, Damien O'Brien, Samsung Xiaoxiang SHI Copyright law, digital content and the Internet in the Asia-Pacific. SYDNEY UNIVERSITY PRESS. 2008. URL: <https://eprints.qut.edu.au/13632/1/13632.pdf>
2. Штанько В.І., Бордюгова Т.Г. Інформаційне суспільство: соціальнофілософські проблеми становлення: Навч. посібник – Харків: ХНУРЕ, 2012. – 172 с.
3. Директива Європейського Парламенту і Ради 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 року про гармонізацію окремих аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text
4. Pedro Remoaldo Copyright Infringement, Law and Borders on the Internet. June 1998. <https://paginas.fe.up.pt/~mgi97018/is/copyright.html>
5. Akamai Research Reveals Extensive Global Piracy Demand, Industry and Regional Trends Cambridge, MA USA. January 26, 2022 URL: <https://www.akamai.com/newsroom/press-release/akamai-research-reveals-extensive-global-piracy-demand-industry-and-regional-trends>
6. Top 5 Fair Use Myths on Social Media URL: <https://copyrightalliance.org/5-fair-use-myths-social-media>
7. Copyright. Netherlands Enterprise Agency. URL: <https://business.gov.nl/regulation/copyright>
8. Francisco Javier Cabrera. Blázquez The Sinde act 04.03.2011. URL: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2011/03/04/the-sinde-act/>
9. Julianne Pepitone SOPA explained: What it is and why it matters January 20, 2012 URL: https://money.cnn.com/2012/01/17/technology/sopa_explained/index.htm
10. Leading tech companies oppose SOPA. November 15, 2011 URL: <http://www.protectinnovation.com/downloads/letter.pdf>
11. Malcolm Jeremy User betrayed as Australia adopts a copyright censorship regime. 23 June.2015. URL: <https://www.eff.org/deeplinks/2015/06/users-betrayed-australia-adopts-copyright-censorship-regime>

References:

1. Brain Fitzgerald, Fuping Gao, Damien O'Brien, Samsung Xiaoxiang SHI (2008). Copyright law, digital content and the Internet in the Asia-Pacific. SYDNEY UNIVERSITY PRESS. URL: <https://eprints.qut.edu.au/13632/1/13632.pdf>
2. Shtanko V.I., Bordiuhova T.H. (2012) Informatsiine suspilstvo: sotsialnofilosofski problemy stanovlennia [Information society: socio-philosophical problems of formation]: Navch. posibnyk. Kharkiv: KhNURE. – 172 p.
3. Dyrectyva Yevropeyskoho Parlamentu I Rady 2001/29/ ES vid 22 travnya 2001 roku pro harmonyzatsiyu okremykh aspektiv avtorskoho prava I sumiznykh prav v informatsiynomy suspilstvi (2001) [Directive 2001/29/EC of the European Parliament and the Council of May 22, 2001 on the harmonization of certain aspects of copyright and related rights in the information society] URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_005-01#Text
4. Pedro Remoaldo (June, 1998) Copyright Infringement, Law and Borders on the Internet. URL: <https://paginas.fe.up.pt/~mgi97018/is/copyright.html>
5. Akamai Research Reveals Extensive Global Piracy Demand, Industry and Regional Trends Cambridge, MA USA. (January 26, 2022) URL: <https://www.akamai.com/newsroom/press-release/akamai-research-reveals-extensive-global-piracy-demand-industry-and-regional-trends>
6. Top 5 Fair Use Myths on Social Media. URL: <https://copyrightalliance.org/5-fair-use-myths-social-media>
7. Copyright. Netherlands Enterprise Agency. URL: <https://business.gov.nl/regulation/copyright>
8. Francisco Javier Cabrera Blázquez (04.03.2008). The Sinde act. URL: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2011/03/04/the-sinde-act/>
9. Julianne Pepitone (January 20, 2012) SOPA explained: What it is and why it matters. URL: https://money.cnn.com/2012/01/17/technology/sopa_explained/index.htm
10. Leading tech companies oppose SOPA. (November 15, 2011) URL: <http://www.protectinnovation.com/downloads/letter.pdf>
11. Malcolm Jeremy (23 June, 2015) User betrayed as Australia adopts a copyright censorship regime. URL: <https://www.eff.org/deeplinks/2015/06/users-betrayed-australia-adopts-copyright-censorship-regime>